

Cuprins

Mulțumiri	xi
Introducere.....	1
Cum să folosiți această carte.....	7
Spații pentru învățarea prin joacă	16

EXPERIENȚE DE ÎNVĂȚARE PRIN JOACĂ.....35

1. CREȘTEM TINERI SCRITORI	37
<i>Prezentarea generală a stadiilor de dezvoltare .....</i>	<i>38</i>
Facem liste	44
Cea mai bună parte a mea.....	45
Din inimă.....	47
Scriem povestiri	49
Ținem un jurnal.....	51
Scriem scrisori	53
Facem cărți	55

2. BUCURIA DE A CITI	60
<i>Prezentarea generală a stadiilor de dezvoltare .....</i>	61
<i>Cum să alegem cărțile potrivite .....</i>	66
Fotografiem alfabetul	69
În căutarea alfabetului	71
Alcătuim cuvinte	73
Unde este sunetul?	74
Puzzle în versuri	76
Colecții de cuvinte	78
3. MATEMATICIENII LA LUCRU	80
<i>Prezentarea generală a stadiilor de dezvoltare .....</i>	82
Numărăm cu cârlige	85
Aventurile bulinei negre	87
Numărăm scoicile pe plajă	89
Înșirăm mărgele	91
Facem adunări	93
Hai să reprezentăm grafic!	94
Multi-iubiții năsturei: sortare și clasificare	97
Tipare peste tot	99
Să măsurăm lumea	101
4. CERCETĂRI ȘTIINȚIFICE	104
<i>Prezentarea generală a stadiilor de dezvoltare .....</i>	105
Terariile: o scurtă privire asupra circuitului apei	111
Imortalizăm Luna	113
Contemplăm norii	117
Ciclul de viață al unei semințe	120
Disecăm flori	123
Pe malul mării	125
Îmbrățișăm copaci	127
Anotimpurile unui copac	130
Completează imaginea: studiul scoarței de copac	132
Observăm detalii: facem frunze din sârmă	133

5. EXPLORAREA ARTEI ȘI A ARTIȘTILOR..... 137

<i>Cum îi învățăm pe copii să privească opere de artă</i>	137
<i>Cum vorbim cu copiii despre arta lor</i>	139
<i>Prezentarea generală a stadiilor de dezvoltare</i>	140
Explorări artistice libere	145
Autoportrete	147
Desene de observație	149
Jackson Pollock: facem artă abstractă	152
Georgia O'Keeffe: natura în artă	154
Henri Matisse: colajul	156
Claude Monet: tehnici impresioniste	158

6. CREȘTEM GLOBAL 161

<i>Prezentarea generală a stadiilor de dezvoltare</i>	162
<i>Construim o bibliotecă multiculturală</i>	164
Să ne explorăm camera	166
Cartografiem casa: vânătoarea de comori	168
Puzzle-ul cartierului	169
Puzzle-ul cartierului, partea a doua: unde-i?	170
Steagurile lumii	173
Puzzle planetar: continentele	175
Cine locuiește aici? Aventuri la longitudini și latitudini	177
Harta interactivă a lumii	179

7. CREȘTEM CETĂȚENII DE MÂINE 182

<i>Prezentarea generală a stadiilor de dezvoltare</i>	184
Încurajări și descurajări	189
Ce este o neînțelegere?	192
Teatru de păpuși în familie: aventuri cu jocuri de rol	193
Liniștea interioară	195
ABC-ul rezolvării conflictelor	197
Oaza de liniște	199
Precizem viitorul: învățăm despre cauză și efect	202

Ai nevoie sau îți dorești?.....203
Lucrurile care contează: acțiuni în folosul comunității 205

FIȘE..... 209

Note..... 265

Ghidul resurselor 269

Index..... 283

Despre autoare..... 289

Spații pentru învățarea prin joacă

EXPERIENȚELE DE ÎNVĂȚARE prin joacă vă oferă oportunități extraordinare pentru a învăța și a crește împreună cu copilul dumneavoastră. Dar o însemnătate cu totul specială pentru asigurarea independenței unui copil și hrănirea creativității sale o are mediul de lucru, care trebuie pregătit cu grijă. Mi-am dat seama de felul în care mediul (fizic) modelează comportamentul copiilor pe vremea când eram profesoară și administrator în același timp. Experiența mea în proiectarea sălilor de clasă mi-a confirmat că un design bine gândit poate influența capacitatea de învățare a copiilor. Orice detaliu legat de prezentarea, organizarea și selecția materialelor are un impact asupra felului în care copiii interacționează cu mediul înconjurător. Aceleași principii sunt valabile și acasă. Sunt sigură că ați observat cum se schimbă modul în care copilul interacționează cu diverse jucării după ce s-a făcut ordine sau curățenie în zonele de joacă. Dacă aplicați acasă principiile unui design corect al sălilor de clasă, deschideți noi căi de explorare pentru copiii dumneavoastră, le hrăniți independența și stima de sine – și poate chiar câștigați niște timp prețios pentru dumneavoastră înșivă.

Când proiectați un spațiu destinat copiilor, este bine să țineți cont de caracteristicile care v-ar plăcea dumneavoastră, ca adult, să le

aibă, apoi să le comparați pe acestea cu cele care i-ar bucura pe copiii. Se întâmplă deseori ca adulții să creeze spații pentru copii pe baza unor idei preconcepute despre lucrurile care le plac copiilor, în loc să ia în calcul elemente de bază și să se gândească ce e folositor și practic pentru aceștia. Un mediu bine pregătit poate să îi ofere copilului multe ore de lucru individual și independent, creativ și productiv. Chiar dacă necesită oarece timp și pregătiri, rezultatele vor merita osteneala, atât pentru dumneavoastră, cât și pentru copil.

Iată ce întrebări trebuie să vă puneți atunci când proiectați spațiul care să inspire învățarea prin joacă:

- Poate copilul să ia fără ajutor materialele din spațiul de joacă? Sunt aranjate acestea în coșuri sau cutii etichetate clar, astfel încât copilul să știe cum și unde să pună lucrurile la loc când a terminat cu ele?
- Sunt prezentate materialele într-o formă atractivă pentru copil, astfel încât acesta să se simtă tentat să le folosească?
- Materialele, jucăriile și jocurile preferate reflectă în egală măsură interesele lui și ale dumneavoastră? Sunt ele corespunzătoare valorilor dumneavoastră și îl încurajează, astfel, pe copil să se implice în activități cu care sunteți de acord?
- Ce îl interesează acum pe copil? Dacă nu se mai joacă cu dinozauri, ci vorbește mult despre păsări, asigurați-vă că spațiul de joacă reflectă pasiunea lui actuală. Rotația jucăriilor este o modalitate foarte potrivită pentru a menține treaz interesul copilului pentru activitățile din spațiul de joacă și, în ultimă instanță, pentru a prelungi durata de viață a obiectelor. Mereu mă uimește entuziasmul fetelor mele la vederea unei jucării vechi căreia îi vine din nou rândul. Nostalgia pe care o simt față de o jucărie pe care nu au mai văzut-o de mult aproape că depășește încântarea lor atunci când primesc o jucărie nouă-nouță.
- Este spațiul de joacă un mediu relaxant, care permite concentrarea la sarcina de lucru, fără să distragă atenția prin culori, decoruri sau obiecte?

- Reușiți să vedeți lucrurile din perspectiva copilului dumneavoastră? Puneți-vă în pielea copilului pentru a determina înălțimea ideală la care să afișați sau să depozitați materialele și să expuneți desenele.
- Este acesta un spațiu care să vă îmbie *pe dumneavoastră* să creați artă, să explorați proiecte științifice, să scrieți povești și așa mai departe? Dacă da, sunteți sigur că aveți acolo tot ce vă trebuie pentru a face ceea ce vă doriți? Ce ați mai putea adăuga ca să îmbogățiți și să oferiți profunzime experienței de învățare a copilului dumneavoastră în acest spațiu de joacă?

Construiește-ți și ei vor veni

La noi acasă, avem o cameră micuță pe care am denumit-o „atelier” (în sensul de studio al unui artist) – termen pe care l-am învățat în timpul turneului meu prin școlile extraordinare din regiunea italiană Reggio Emilia. Atelierele din aceste școli au fost gândite astfel încât să ofere copiilor timp, informații, inspirație și materiale care să îi ajute efectiv să înțeleagă diverse lucruri. Când am intrat într-un astfel de atelier dintr-o grădiniță din Reggio Emilia, am fost frapată de calitatea și frumusețea materialelor, precum și de felul în care erau acestea prezentate. Oamenii se întreabă deseori cum este posibil ca școlile să folosească vase de sticlă, farfurii de porțelan sau alte materiale de calitate superioară, fără ca cei mici să le distrugă. Frumusețea constă în faptul că mediul

înconjurător impune anumite așteptări pentru copii, iar copiii se ridică la înălțimea acestora. Dacă creați un mediu care respectă copiii, atunci și copiii vor respecta acel mediu.

Scopul general al unui atelier este să ofere materiale interesante și atractive, care să fie ușor accesibile și să încurajeze joaca plină de însemnătate și cu final deschis. „Dacă îl vei crea, ei vor veni.” Acesta este un concept important de care să țineți cont atunci când stabiliți cum să folosiți și să organizați spațiile speciale ale copilului dumneavoastră. În funcție de acest principiu și de spațiul disponibil în locuința dumneavoastră, puteți crea zone speciale în care copilul să se simtă atras de activități ce ilustrează valorile și interesele familiei. Iată câteva idei de la care să porniți.

Centru de scriere

Este uimitor cum un centru de scriere bine organizat și dotat poate să inspire scrierea spontană în rândul copiilor mici. Scopul este să creați un spațiu care să invite copilul să improvizeze diverse texte. Dacă le puneți la dispoziție o zonă specială cu instrumente de scris, hârtie și un loc unde să lucreze, atunci copiii se vor apuca să scrie singuri liste, scrisori, povești și chiar cărți, exersându-și astfel abilitățile de scriere cu eforturi veritabile, dar într-un fel care le face și plăcere.

Noi punem materialele cel mai des folosite într-un suport de tacâmuri, astfel încât să fie ușor de cărat prin casă sau chiar afară, pentru momentele în care ne vine brusc cheful de scris sau de desenat după model.

Materiale recomandate

Diverse hârtii de scris, imprimate pe foi colorate și jucăușe
(vezi „Creștem tineri scriitori” în secțiunea de „Fișe”, la
pp. 213-220)

Cartonașe și plicuri

Post-it-uri

Cărți nescrise (vezi „Să facem o carte”)

Creioane și pixuri atractive

Markere permanente cu vârf subțire

Creioane colorate

Stickere cu alfabetul

Ștampile cu alfabetul

Perforatoare de hârtie cu modele interesante

Bandă adezivă

Tuburi cu lipici solid

Foarfecă

Radiere

Ascuțitoare pentru creioane

Oficiu poștal

Un element minunat pentru orice centru de scriere este oficiul poștal al familiei. Oficiul poștal îi ajută pe copii să exerseze scrierea de scrisori, să învețe formule de adresare și felul în care pot trimite scrisori prietenilor și celor dragi. De asemenea, este încurajată în acest fel o permanentă comunicare în scris între membrii familiei.

Creați cutii poștale, atașând pe un panou câte o mapă pentru fiecare membru al familiei. Poate fi de asemenea util să organizați un dulăpior în care să depozitați etichete imprimate cu adresele prietenilor apropiați și ale familiei. Întrebați-i pe copii cui îi vor scrie cel mai des și realizați astfel lista persoanelor pe care să le includeți în dulăpiorul dumneavoastră cu adrese. Ar fi drăguț să aveți un dulăpior

cu mai multe sertare (câte unul pentru fiecare destinatar). Etichetați fiecare sertar cu nume și/sau cu poze. Dacă aveți suficient loc, puneți într-un sertar și timbre poștale, iar în altul etichete cu adresa de expeditor a copilului.

Atunci când îi prezentați pentru prima oară oficiul poștal copilului dumneavoastră, începeți prin a-i scrie lui o scrisoare și a o pune în mapa sa. Nimic nu poate fi mai palpitant decât să primești direct o scrisoare personalizată. De asemenea, ar putea fi distractiv să mergeți cu copilul la oficiul poștal adevărat, ca să își expedieze singur scrisorile. Dacă nu e aglomerat, rugați-l pe lucrătorul poștal să îi explice cum sunt trimise scrisorile la destinație. Câteva cărți minunate care pot inspira scrierea și trimiterea de scrisori sunt: *Dear Annie* de Judith Caseley, *A Letter to Amy* de Ezra Jack Keats și *Delivering Your Mail: A Book about Mail Carriers* de Ann Owen.

Materiale recomandate

Panou de plută suficient de mare încât să încapă câte o mapă pentru fiecare membru al familiei

Pânză și piuneze pentru acoperirea panoului (opțional)

Mape din plastic (una pentru fiecare membru al familiei, plus una pentru corespondența diversă)

Piuneze cu capul plat, pentru a prinde mapele de panou

Etichete pentru mape, adrese de destinație și adrese de expeditor

Recipient pentru depozitarea etichetelor cu adrese

Zona de artă

Arta este un mijloc extraordinar prin care copiii mici pot exprima felul în care înțeleg lumea înconjurătoare. Dacă li se pun la dispoziție materiale de creație atrăgătoare, atunci inițiativele lor creative nu vor cunoaște limite.

Atunci când organizați materialele pentru artă ale copilului, asigurați-vă că îi sunt la îndemână și că le poate pune la loc de unul singur. Depozitați materialele în coșuri, cutii sau recipiente care sunt ușor de manipulat și la care copilul poate ajunge fără efort. Dacă materialele nu sunt ușor vizibile, puneți-le etichete clare (cu poze pentru copiii care încă nu știu să citească).

Materiale recomandate

Diverse sârmulițe pentru sculpturi și machete	Plastilină, ceară de albine și/sau pastă de modelat
Resturi de lemn	Carioci colorate
Petice de pânză	Creioane cerate
Bucățele de hârtie reciclată	Pasteluri
Bețișoare de acadele, de diverse grosimi	Acuarele
Panglici	Vopsele acrilice sau tempera, în culorile roșu, galben, albastru, alb și negru
Nasturi	Pensule de toate formele și mărimile
Materiale naturale, precum: ghinde, scoici, semințe, frunze presate sau flori	Hârtie pentru acuarelă
Materiale amuzante, precum: ochi mobili autoadezivi, paiete și sclipici	Hârtie de desen
	Oglinzi de mână
	O riglă
	Foarfecă pentru copii

Iată alte câteva sugestii utile pentru organizarea și prezentarea materialelor:

- Sortați cariocile pe culori. Acest lucru îi ajută pe copii să descopere toate nuanțele, oricât de subtile, ale unei culori și variațiunile care există pentru fiecare.

- Așezați oglinzi dedesubtul materialelor, atunci când le scoateți; este o metodă sigură de a tenta copilul să exploreze cât mai atent.
- Folosiți recipiente neconvenționale pentru aranjarea materialelor (fiți cât mai ingenios!). De exemplu: boluri frumoase, vase, borcane, suporturi de bucătărie, agățătoare amuzante sau cutii și sticle reciclabile. Acestea fac și mai distractiv timpul creativ petrecut în acel spațiu și folosirea materialelor respective.

Îmi place să folosesc materiale de bună calitate atunci când lucrez cu copiii mici. În acest fel, au ocazia să simtă textura materialelor pe care le folosesc artiștii adevărații și au posibilitatea să-și ducă ideile la bun sfârșit obținând rezultate nemaipomenite. Puteți ține la îndemână și cărți pe înțelesul copiilor despre diferiți artiști sau stiluri de artă, astfel încât să vă puteți inspira pe parcurs.

Observație: Notați-vă gândurile copilului în timpul sau după încheierea procesului său de creație; adevărata valoare a artei unui copil poate fi descoperită doar discutând cu el despre opera sa (vezi „Explorarea artei și a artiștilor”). *Întotdeauna* este ceva mai mult în creațiile copiilor decât ceea ce se vede inițial.

Materiale recomandate

- lupă
- lupă de bijutier, pentru observații mai detaliate
- Binoclu pentru copii
- Recipiente goale pentru colectarea mostrelor
- Ghiduri despre natură (vezi pagina 109)
- Cărți nescrise pentru a desena și a nota observațiile
- Pensetă
- Oglinzi mici, pe care să puteți așeza lucrurile observate
- Magneți
- busolă
- lanternă

Laborator științific

Crearea unui spațiu dedicat științei și cercetării le oferă copiilor posibilitatea să își formeze obiceiuri mentale care vor deveni o parte firească a modului în care asimilează informațiile noi și caută răspunsuri la întrebări.

Așezați un coș cu cărți pe teme științifice și ghiduri despre natură lângă instrumentele științifice, astfel încât să fie la îndemână. Aceste resurse îi permit copilului să aprofundeze sau să studieze cu ușurință subiectele care îl interesează.

Colțul de lectură

Un locșor confortabil, creat numai pentru citit, le transmite foarte clar copiilor care sunt valorile familiei. Un colț de lectură atrăgător îi invită să se relaxeze și să citească din plăcere. Iar dacă vreți să le mențineți treaz interesul, atunci vă sugerez să schimbați des cărțile expuse.

Biblioteca

Implicarea copilului în aranjarea bibliotecii din casă este o experiență deosebită în sine. Vă puteți invita copilul să își sorteze singur volumele și să hotărască ce gen de cărți dorește să pună în coșuri. Iată câteva exemple de posibile categorii: sezoniere (cărți care se schimbă odată cu anotimpul), oameni și sentimente,

Materiale recomandate

Diverse cărți interesante

Un loc confortabil și liniștit
pentru a șede

Lumină potrivită pentru
lectură

Materiale recomandate

Cărți ilustrate care amintesc de
experiențe personale

Cărți de ficțiune ale autorilor preferați

Cărți de non-ficțiune despre subiecte
preferate

Cărți care reprezintă culturi, locuri și
tradiții diferite, de peste tot din
lume (vezi „Construim o bibliotecă
multiculturală” la p. 164)

Mai multe coșuri sau lădițe

Etichete (cu poze pentru copiii care
încă nu știu să citească)

poezie, alfabet și numere, în jurul lumii, non-ficțiune, povești, fabule sau știință. De asemenea, puteți pune și în celelalte camere ale casei coșuri cu cărți din alte categorii, de pildă cărți de gătit, albume de artă, cărți de arhitectură. Faptul că vă implicați copilul în procesul de alcătuire a propriei biblioteci îi va accentua simțul proprietății asupra cărților. Nu numai că va ști unde să găsească cărțile pe care le caută, dar va ști și unde să le pună la loc după ce le termină. Este bine să puneți etichete clare pe fiecare coș.

Cu cât varietatea cărților din biblioteca dumneavoastră de acasă va fi mai mare, cu atât copilul va fi mai interesat să citească.

Depozitare și organizare

Indiferent că organizați jocuri, materiale sau jucării, încercați să puneți lucrurile preferate ale copilului în coșuri sau lădițe care să poată fi cu ușurință scoase sau strânse. Puneți laolaltă, într-un singur coș potrivit, toate lucrurile de care copilul are nevoie pentru o anumită activitate; de exemplu, coșul nostru „pentru scris la tablă” conține două tăblițe mici, cretă și bureți. Dacă expuneți anumite lucruri într-un mod atrăgător, asta îl va face pe copil să fie interesat de materiale pe care nu le-a mai folosit de mult. De asemenea, puteți roti activitățile și jocurile de pe raftul copilului în fiecare lună, ca să-l încurajați să interacționeze cu acestea și să mențineți impresia de nou și captivant. (Este de preferat să puneți deoparte anumite jocuri și jucării și să lăsați la vedere doar câteva activități, pe care copilul chiar să le folosească.) Mereu m-a uimit felul în care jucăriile vechi capătă o nouă viață atunci

când sunt organizate cu grijă și aranjate într-un mod atractiv.

De-a lungul anilor, ne-am dat seama că am ajuns să cumpărăm din ce în ce mai puține „jucării” și din ce în ce mai multe rechizite și jocuri. Rechizitele oferă mai

mult timp neîngrădit pentru explorare și autoexprimare, iar jocurile ne oferă o modalitate distractivă de a ne petrece timpul în familie. Jucăriile cu însușiri și trăsături prestabilite îi pot limita copilului șansa de a-și da frâu liber imaginației.

Încercați să amenajați câteva coșuri cu materiale în spațiul pentru învățare prin joacă, ca să încurajați diferite experiențe de învățare. Puneți etichete clare pe coșuri, ca să favorizați interacțiunea independentă a copiilor cu diversele materiale. Ca să creați etichete, imprimați numele activităților, cărților și materialelor din fiecare coș pe carton (sau pe hârtie mai groasă). După ce tăiați etichetele la dimensiunea dorită, acoperiți ambele părți cu folie transparentă autoadezivă și tăiați marginile. Dați două găuri în partea de sus a etichetelor, treceți o panglică sau o sfornică prin ele și legați-le de coșuri cu o fundă. Puneți o picătură de lipici pe nodul fiecărei funde, ca să nu se desfacă.

Materiale recomandate

- Coșuri sau lădițe ușor de accesat
- Etichete (cu poze pentru copiii care încă nu știu să citească)
- Folie transparentă autoadezivă pentru acoperirea etichetelor
- Panglică sau sfoară pentru agățarea etichetelor pe coșuri

Repet, încercați să faceți în așa fel încât toate materialele necesare să fie ușor accesibile și vizibile pentru copii. Adăugați în coșul pentru artă, alături de materialele necesare, cărți de artă inspiraționale, ca să îi transmiteți copilului mesajul că o carte poate fi o resursă valoroasă din multe puncte de vedere. Coșul nostru pentru „observarea păsărilor” este un exemplu minunat pentru felul în care depozitarea și organizarea pot

încuraja experiențele de învățare. La vreo două zile după ce aranjasem acel coș și îl lăsasem la vedere, m-am îmbrăcat și am coborât la parter. Fetița mea cea mai mare era cu coșul în mână și mi-a spus: „Salut, mami! Tocmai ne uitam după păsări. Ella a văzut un cardinal roșu, iar eu – un guguștiuc. Vrei să vezi ce am desenat?”

Afișarea și păstrarea lucrărilor copiilor

Atunci când veți organiza un spațiu de învățare prin joacă pentru copiii dumneavoastră, veți descoperi foarte repede că lucrările create de ei ocupă din ce în ce mai mult loc. Dacă depunem însă un efort să afișăm și să păstrăm cu grijă lucrările copiilor noștri, le transmitem mesajul că poveștile, arta și creațiile lor sunt valoroase. De asemenea, copiii vor putea astfel să-și revadă lucrările după ani și ani și să aprecieze evoluția învățării lor.

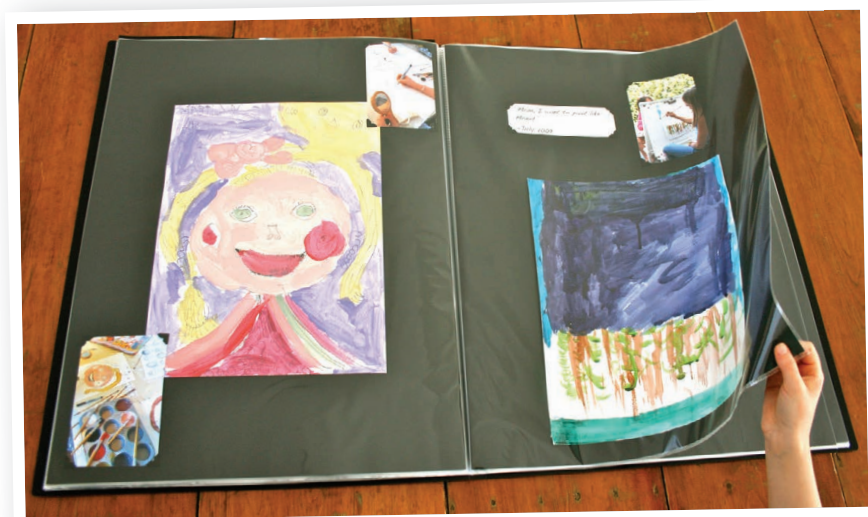

Există numeroase feluri în care puteți expune, în mod artistic, lucrările copiilor dumneavoastră. Noi avem în atelier și în dormitorul fetelor sisteme de prindere și sfori cu clipsuri, de care atârnăm, prin rotație, operele de artă create acasă sau la școală. Am pus, de asemenea, pe pereți, la o înălțime accesibilă fetelor, rame de plastic ieftine, de diverse mărimi, în care ele își pot pune lucrările care le plac mai mult. Mi se pare foarte drăguț să înrămăm anumite proiecte și să le expunem apoi în zone potrivite din casa noastră. De exemplu, am înrămat colajele făcute de fete *din inimă* și le-am pus lângă centrul nostru de scriere, drept o continuă sursă de inspirație. Desenele lor pe tema *liniștii interioare* au fost înrămate și expuse în *oaza noastră de liniște*.

Pe lângă toate proiectele pe care le fac acasă, fetele mai aduc și de la școală (sau grădiniță!) uimitor de multe lucrări. Așa că, după ce s-au strâns teancuri uriașe de lucrări nesortate, a trebuit să găsec o soluție adecvată.

Am cumpărat câte o cutie mare de arhivare (52 x 62 x 7,5 cm) pentru fiecare dintre copiii mei, ca să își depoziteze toate lucrările dintr-un an. După ce am reușit să sortez acea grămadă înfricoșătoare care se strânsese, am fost mulțumită de rezultat. Acum, ca să simplific

lucrurile, pun toate lucrările care ajung acasă în timpul unui an într-un coș uriaș, pe care îl țin sus, în șifonier. Ne-am făcut un obicei să sortăm împreună lucrările, la sfârșitul fiecărui an, amintindu-ne cu nostalgie de momentele distractive, apoi să decidem împreună pe care le vom păstra.

Pe lângă cutiile anuale, avem și mape de portofoliu separate pentru fiecare copil. Mapele conțin lucrări care ilustrează etape esențiale ale dezvoltării fetelor. Avem câte o mapă (61 x 46 cm) pentru fiecare dintre ficele noastre, iar în ele se află lucrările lor începând de la creșă până în clasa pregătitoare. Mai sunt încă multe pagini goale, pentru anii viitori. Paginile mapelor de portofoliu sunt suficient de mari pentru a include, pe lângă lucrări, și fotografii sau citate referitoare la fiecare operă. Dacă păstrezi o operă de artă realizată de copil acasă, îi mărești valoarea sentimentală adăugând alături o fotografie din timpul actului de creație și un citat, ceva ce copilul a spus despre lucrarea sa.

Iată câteva întrebări pe care vi le puteți pune când alegeți lucrările pe care să le păstrați:

- Reprezintă un salt în dezvoltarea copilului dumneavoastră, de la un stadiu la altul? (Vezi „Prezentarea generală a stadiilor de dezvoltare” de la fiecare capitol.)
- Ilustrează interesele, pasiunile sau personalitatea copilului într-un mod relevant pentru un anumit stadiu, fază sau vârstă?
- Este copilul dumneavoastră mândru în mod special de acea lucrare sau ține la ea mai mult decât la altele?

Materiale recomandate

Diverse rame fotografice

Clipsuri pentru agățat tablouri

Cutii mari de arhivare (vezi secțiunea de resurse)

O mapă mare pentru portofoliu (vezi secțiunea de resurse)

Un coș mare pentru depozitarea lucrărilor aduse sau realizate acasă

- Sunteți atras sau legat sentimental de o anumită lucrare?
- Aveți fotografii sau citate amuzante care pot fi puse împreună cu opera de artă?

Efortul inițial pe care îl presupune crearea unor spații atrăgătoare pentru copilul dumneavoastră va fi răsplătit la final, atunci când veți observa gradul de independență și de inițiativă proprie pe care acesta le dezvoltă. Atelierul nostru este cea mai ordonată încăpere din casă, pentru că toate materialele au etichete clare și sunt ușor de folosit. Fetele au libertatea să ia și să pună la loc tot ce au nevoie, fără ajutor. Ținând cont de asta, imaginați-vă micile modificări pe care le puteți face și care vor schimba nu doar felul în care copilul folosește diverse zone ale casei, ci și modul în care, după ce termină, strânge singur lucrurile! După ce citiți acest capitol, vă invit să vă plimbați prin casă și să notați modificările minore pe care le-ați putea face ca să obțineți schimbări majore în modul în care familia dumneavoastră interacționează, se conectează și se dezvoltă.

EXPERIENȚE DE ÎNVĂȚARE PRIN JOACĂ

1 Creștem tineri scriitori

Pentru mine, este esențial ca micuții să se implice în scris, să împărtășească celor din jur ceea ce scriu și să se perceapă pe ei înșiși drept scriitori. Cred că aceste trei lucruri sunt interconectate. Sentimentul că ești scriitor vine din lupta de a publica ceva mareț și important și din faptul că vezi cum cuvintele tale ating inimile și mințile cititorilor.

—Lucy Calkins

Una dintre marile mele pasiuni este să îi învăț pe alții să scrie. Este absolut uimitoare schimbarea de atitudine a unui copil care își descoperă adevărata voce. Dacă sunt ghidați cu drag și cu înțelepciune în acest proces, copiii încep să își dezvolte vocea interioară, bucurându-se, astfel, cu adevărat de exprimarea sinelui.

O zonă de scriere bine organizată este o parte importantă a sprijinului pe care îl puteți acorda tinerilor autori pe parcursul fiecărui stadiu de scriere. Așa cum am menționat în secțiunea „Spații pentru învățarea prin joacă”, pregătirea mediului de lucru este unul dintre cele mai importante aspecte care pot asigura succesul activităților de scriere. Dacă pun la dispoziția celor mici instrumente de scris ușor

accesibile și atrăgătoare, părinții le transmit, astfel, copiilor mesajul că scrisul este o parte importantă a vieții.

Pentru ca un copil să se perceapă cu adevărat pe sine drept scriitor, el trebuie să aibă parte de experiențe de scriere semnificative. Aceste experiențe trebuie să fie relevante pentru viețile lor și să îi ajute să creeze cu succes relații cu alți oameni. Activitățile de scriere din acest capitol sunt menite să-i ajute pe tinerii scriitori să-și dezvolte propria voce și entuziasmul pentru scris. Atunci când copiii descoperă că scrisul este un mediu prin care își pot comunica ideile și poveștile, posibilitățile lor de exprimare devin nelimitate.

Prezentarea generală a stadiilor de dezvoltare

Având câteva cunoștințe de bază despre stadiile de dezvoltare a scrierii, părinții pot juca un rol important în creșterea tinerilor scriitori. Este util să înțelegem cum dobândesc copiii aptitudinile de scriere pentru a încerca să vă încurajați copilul să învețe. Iată o prezentare menită să vă ajute să determinați în ce stadiu al procesului de scriere se află copilul dumneavoastră și câteva sugestii referitoare la modul în care îl puteți ajuta să-și întărească vocea și să-și desăvârșască aptitudinile.

Stadiul I

Desenatul este o parte importantă a procesului de dezvoltare a scrierii și un mijloc eficient de comunicare pentru tinerii scriitori. Copiii trebuie încurajați să folosească ilustrații pentru a-și comunica ideile și poveștile până ajung în clasa întâi (și chiar mai târziu). Atunci când îmi iau răgazul necesar să discut pe îndelete cu copiii mei despre desenele lor, sunt mereu impresionată de profunzimea gândurilor și de gradul de înțelegere